

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sōkratus Scholastiku Kai Ermeiu Sozomenu Ekklesiastikē Istoria

Socrates <Scholasticus>

Mogvntiae, 1677

XX. De Concilio Serdicensi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14233

ἐκτός ἢ αὐτῶν πάντων τῶν μετ' αὐτὸν βασι-
 λεύουσι τῶν δὲ αὐτῶν ἡγουμένων, καὶ τὴν ἑξ ἀγίας
 πνεύματος χάριν, ἀφθόνως τοῖς ἀγίοις δωρη-
 μένη πατρικῶς βεβλήματι· ἕτως γὰρ τὸν πατρί-
 ἐν Χριστῷ μοναρχίας σωίσεως λόγον, ὡς α-
 δεδώκασιν ἡμῖν οἱ ἱεροὶ λόγοι ταῦτα ἡνακα-
 δημεν καὶ τὴν ἐν ἀπίστῳ ἐπιθεθεῖσαν πίσιν;
 πλαυτέραν ἐπεξεργάσασθαι, καὶ κατὰ τὴν
 φιλομυμίαν ἀλλ' ἵνα πᾶσαν τὴν καὶ τὴν ἡμετέ-
 ραν ὑπολήψεως ἀλλοτριᾶν ἀποκαθάρσωμεν
 ὑποψίαν ὡς ἀπὸ τοῖς τὰ καθ' ἡμᾶς ἀγνοῦσι καὶ
 γνώσῃ οἱ καὶ τὴν δύσιν πάντες, ὁμοῦ μὴν τὴν συ-
 κοφιλίας τῶν ἑτεροδόξων τὴν ἀναίδειαν, ὁ-
 μοῦ ἢ τῶν ἀνατολικῶν τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἐν
 Χριστῷ φρόνημα, μαρτυρούμενοι ἀδιάσωτος
 ὑπὸ τῶν θεοπνευστων γραφῶν παρ' αὐτοῖς
 ἀδιασρέφως.

Κεφ. κ'.

Περί τῆς ἐν σάρτει συνόδου.

ΤΑῦτα οἱ καὶ τὰ ἑσπερία μέρη ἐπίσκο-
 ποι, διὰ τὸ ἀλλογλώσσους εἶναι, καὶ διὰ
 τὸ μὴ σιωπεῖν, καὶ ὡς ἐσοδὲ ἔχοντο, δεχέειν τὴν
 ἐν νικαίᾳ πίσιν λέγοντες, καὶ μηδ' ἐν περαιτέρῳ
 ὡς ἐξεργάσειεν ἐπὶ ἐν πάλιν γράψαντες ἑξ
 βασιλείας, ὡς ἐδοξοθῆναι Παύλῳ καὶ ἀθα-
 νασίῳ τὰς οἰκείας τόπους, ἐδὲν πλέον ἡνυῖτο
 ἑσπερίας γὰρ μετὰ τὴν ἐκλήθειαν ἐγένετο σιωπῆς
 συνέδριον ἄλλην ὡς ἀκαλεῖται ἡμέρας οἱ
 πατρί Παύλον καὶ Ἀθανάσιον, ὡς καὶ τὰ
 κατ' αὐτούς, καὶ τὰ τῆς πίστεως, ἐπὶ οἰκουμε-
 νικῆς συνόδου πέρας λαβεῖν, διδάσκον-
 τες ἐπὶ καταλύσει τῆς πίστεως, τὰς καθαιρέ-
 σεις γίνεσθαι κηρύσσεται ἐν αὐτοῖς οἰκου-
 μενικῆ συνόδου ὡς ἐπὶ τὴν Ἐκκλησίαν, πό-
 λιν δὲ αὐτῆ ἰλλυριῶν, γῶμη τῶν δυεῖν βα-
 σιλέων, ἑξ μὲν διὰ γραμμάτων ἀιτήσαν-
 τες, τῶ δὲ τῆς ἐώας ἐτοιμῶς ὑπακύν-
 σαντες ἐνδέκατον ἔτος ἦν ἀπὸ τῆς τελευ-
 τῆς τῶ πατρὸς τῶν δυο ἀνθρώπων ὅπως δὲ
 ἦσαν ἑσπερίων καὶ ἐσπερίων, ὅτε ἡ ἐν Ἐκκλησίᾳ
 σιωπῆς ἐγένετο συνέδριον ἐκ μὲν ἐν τῶν ἑσπε-
 ρίων μερῶν, πατρί τὰς ἑσπερίους σιωπῆσθαι
 ἐπίσκοποι, ὡς φησὶν ἀθανάσιος ἐκ τῶν
 ἐσπερίων. ἐβδόμηκοντα ἕξ μόνον ὁ Ἐκκλησίας φησὶν,
 ἐν οἷς καὶ ἡριθμῆται καὶ ἰσχυρὰς ὁ τῶ μαρτυρίας

A præter illum universa quæ post ipsum
 sunt & per ipsum facta sunt gubernet
 ac regat, & sancti Spiritus gratiam pa-
 tris arbitrio sanctis affatim largiatur. Sic
 enim ejus quæ in Christo est monarchiæ
 rationem constare, sacra nobis eloquia
 tradiderunt. Hæc post fidei formulam
 brevi compendio antehac editam, fu-
 sius exponere coacti sumus, non inani
 ac superflua ambitione impulsî: sed ut
 omnem de fide nostra sinistram suspi-
 cionem apud eos diluamus, qui sententiam
 nostram penitus ignorant: utque
 universi qui in Occidentis partibus de-
 B gunt, & impudentem adversariorum
 calumniam apertè cognoscant; & Ca-
 tholicam Orientalium de Christo do-
 ctrinam, divinarum scripturarum te-
 stimonio disertissimè confirmatam, a-
 pud eos qui mentem minimè perversam
 gerunt.

CAPIUT XX.

De Concilio Serdicensi.

VERUM Occidentales Episcopi, tum
 quod Græci sermonis ignari essent;
 tum quod ea minimè intelligerent, ne-
 quaquam admiserunt: Nicenam fidem
 sufficere; ne quidquam amplius cutio-
 se inquirendum esse asseverantes. Rut-
 fus verò cum Imperatoris literæ, quibus
 mandabat ut Paulus & Athanasius sedi-
 bus suis restituerentur, nihil proficere:
 plebs enim continuis pene seditionibus
 agitabatur; Paulus & Athanasius aliud
 Concilium convocari postulant; ut tum
 ipsorum negotium, tum fidei causa;
 generalis Synodi sententiâ terminare-
 tur. Docebantque non aliam ob cau-
 sam se fuisse depositos, quam ut fides
 subverteretur. Indicitur ergo iterum ge-
 nerale Concilium apud Serdicam, quæ
 D urbs est Illyrici: idque de sententiâ
 duorum Imperatorum, quorum alter
 hoc per literas flagitaverat; alter ve-
 rò, Orientis scilicet Imperator, libenter
 annuerat. Annus tunc agebatur un-
 decimus ab obitu parentis duorum Au-
 gustorum: Consules autem erant Ru-
 finus & Eulebius; quo tempore Syn-
 odus Serdicæ congregata est. Et ex
 Occidentis quidem partibus trecenti
 circiter convenerunt Episcopi, ut scribit
 Athanasius. Ab Oriente verò septuagin-
 ta sex tantum adfuisse refert Sabinus,
 quorum è numero fuit Ischyra Maro-
 N iij

tica Episcopus, quem illi ipsi à quibus A
 depositus erat Athanasius, Episcopum
 ejus regionis constituerant. Quippe alii
 infirmitatem corporis causati sunt: alii
 praestituti temporis angustiam praecon-
 derunt, culpam omnem conferentes
 in Iulium Romanae urbis Episcopum:
 cum tamen ab eo tempore quo Syno-
 dus indicta fuerat, & quo Athana-
 sius Synodi confessum expectans, Ro-
 mae commorabatur, anni & sex men-
 sium spatium intercessisset. Cum er-
 go Serdicam omnes convenissent, Epi-
 scopi quidem Orientis conspectum
 Occidentalium refugerunt: negantes
 se in colloquium cum illis venturos es-
 se, nisi prius Paulum & Athanasium è
 suo cœtu eiecissent. Sed cum Proto-
 genes Serdicensis, & Hosius Episcopus
 Cordubæ, quæ civitas est Hispania ut
 supra dixi, nequaquam pati possent
 ut Paulus & Athanasius à consessu ex-
 cluderentur, Orientales illico discef-
 serunt. Regressique Philippopolim ur-
 bem Thraciæ, Concilio seorsum habi-
 to, vocem quidem consubstantia-
 lis palam anathemate damnarunt:
 ἀνομοίς autem vocabulum & opinio-
 nem literis suis inferentes, quoquo ver-
 sus transmiserunt. Episcopi verò Serdi-
 cæ constituti, primum quidem illos ob-
 desertum Concilium, condemnarunt:
 Deinde Athanasii accusatores digni-
 tate suâ spoliarunt. Et confirmata Ni-
 cænæ fidei formula, ἀνομοίς quidem vo-
 cabulum rejecerunt: consubstantialis
 autem vocem apertius promulgarunt,
 scriptasque eade re literas quoquo ver-
 sum etiam ipsi miserunt. Porro utri-
 que recte se atque ordine fecisse existi-
 mabant. Orientales quidem, eò
 quòd Occidentis Episcopi eos qui à se
 depositi fuerant recepissent: Occiden-
 tales verò, propterea quod hi qui istos
 deposuerant, ante causæ cognitionem
 aufugissent: & eò quòd ipsi quidem
 Nicænam fidem custodirent: illi verò
 eam adulterare ausi fuissent. Paulo igitur
 & Athanasio sedes suas restituerunt:
 itemque Marcello Ancyrae Galatiæ ur-
 bis Episcopo. Qui cum diu antea de-
 positus fuisset, ut in superiori libro com-
 memoravi, tunc vehementissimè labo-
 ravit, ut adversus ipsum prolata sen-
 tentia rescinderetur: docens verba li-
 bri sui non fuisse intellecta, atque id-
 circo se in suspicionem venisse erroris
 Pauli Samosatensis. Sciendum tam èst,
 τῶν Ἐπισκοπῶν, ὃν οἱ καθελόντες ἀθανάσιον, εἰς
 τὴν Ἐπισκοπὴν τῆςδε τῆς χώρας χειροτο-
 νῆσι προεβάλλοντο δὲ, οἱ μὲν ἀπέπεισαν τὸ
 σώματ'· ἄλλοι δὲ τὸ σενὸν τῆς προθεσμίας
 ἐμέμφοντο, τῶν ἀπὸ τῆς ἰαλίου τὸν Ἐπι-
 σκοπον ῥώμης ἀναφέρητες· καίτοι ἐναντὶ
 ἑξέ μιλίων διαγρομῶν, ἀφ' ἧ ἤ τε συν-
 δ' ἐκεκλήρυτο, καὶ οἱ ἀπὸ ἀθανάσιον ἐν τῇ
 ῥώμῃ διέτερον, τῶν συνόδων ἀειμῶντες·
 ὡς ἐν συνήλθον ἐν τῇ καρδικῇ, οἱ μὲν ἀνατο-
 λικοὶ εἰς πρόσωπον τῶν ἑσπερίων ἐλθεῖν οὐκ
 ἐβόλοντο, φάσκοντες μὴ ἄλλως εἰς λόγους
 ἐλθεῖν, εἰ μὴ τὰς ἀπὸ ἀθανάσιον καὶ Παύλου
 ἐξελάσωσι τὴν συλλόγην· ὡς ἡ πρωτογενῆς
 ὁ καρδικῆς Ἐπισκοπῆς, καὶ ὅστις ὁ κερδύ-
 βης, πόλις ἡ αὐτὴ τῆς ἰσπανίας ὡς ἐπὶ πρότερον
 εἶρη, οὐκ ἠνείχοντο μὴ παρεῖναι τὰς ἀπὸ
 Παύλου καὶ ἀθανάσιον, ἀπεχώρην ἐνθῶς
 καὶ χρομῶν ἐν τῇ φιλίππε πόλει τῆς θρα-
 κίας, ἰδιὰ ζῶν ποιῶντες συνόδον καὶ φανερί-
 λοιπὸν τὸ μὲν ὁμοῖον ἀναθεματίζου-
 τὴν ἡ τὰ ἀνομοίς δόξαν, Ἐπιστολάς συγγρα-
 ψάντες, πανταχῆ διαπέμπον· οἱ δὲ ἐν
 καρδικῇ, πρῶτον μὲν τῶν ἐρημῶν κατε-
 ψηφισαντο· ἔπειτα τὰς κατηγόρους ἀθανά-
 σιου τῆς ἀσίας ἀφείλοντο· τὸν ὄρον τὴν πῆ-
 σεως τῆς ἐν νικαίᾳ κρατύναντες, καὶ τὸ ἀνο-
 μοῖον ἐκκαλόντες, τὸ ὁμοῖον φανερίωτε-
 ρον ἐκδιδόασιν καὶ ἐγγράψαντες τε ἐκ αὐτῶν
 πανταχῆ διαπέμπον· γνώμη μὲν ἐ-
 κάτεροι τοιαύτῃ δικαίως πεποιμένον νομί-
 σαντες, οἱ μὲν ἀνατολικοὶ, ὅτι τὰς ἑσπε-
 ρίων καθαιρεθέντας οἱ ἑσπερίοι προεδ-
 ξαντο· οἱ δὲ ἑσπερίοι, ὅτι πρὸ διαγνώσεως
 οἱ καθελόντες ἀπέφυγον, καὶ ὅτι αὐτοὶ μὲν
 τῶν ἐν νικαίᾳ πῆσιν ἐφύλαθον, ἐκείνοι
 δὲ ἀδραχαρατῆν ἐτόλμισαν· ἀποδιδόασιν
 ἐν τὸν τόπον τοῖς ἀπὸ Παύλου καὶ ἀθα-
 νάσιον ἐπιμῶν καὶ μαρκέλλω τῶν ἀγνώ-
 ρων, τῆς πρὸς τῇ μικρᾷ γαλατίας· οἱ
 πάλαι μὲν καθήεντο, ὡς ἐν τῶν πρὸ
 τῆτος βιβλίου πεποιήμεθα μνήμῃ· τότε
 δὲ ἐν τῶν τῶν καταδικῶν ἀναπαλαῖσαι ἐ-
 σπέδασε, διδάξας ὡς ἐνοησῆν ἢ ἑσπε-
 ρίων ἐν τῶν βιβλίου φράσις, ἐκ τῶν τῶν ἑσπερίων
 τῶν ἑσπερίων λαβεῖν· ἐκ ἀγνοησῶν μέτρη-

ὅπ τὸ μαρκέλλου βιβλίον ὁ παμφίλῳ ἐνσέβει ἀνεσκέασεν ἐν ὅλοις τρισὶ βιβλίοις ὡς αὐτὸν διαλεγόμενον, ἃ ὡς μαρκελλον ἐπέγραψε καὶ πῆσαι μὴν τὰ ῥήματα μαρκέλλου ὡς αὐτὰ ἡ διαγωνίζεσθαι, ὡς ἡλὸν ἀνθρώπον τὸν κύριον, καθὰ (αἰελλί) ὁ λῆυς καὶ Παυλὸς ὁ Σαμοσατεύς, ἔμαρκελλου εἰσαγοῖ.

A Eusebium Pamphili adversus Marcelli librum disputantem, confutasse eum tribus voluminibus quae contra Marcellum inscriptit. At verba quidem ipsa Marcelli in iis profert: ipse verò adversus ea differens, probare conatur Marcellum perinde ac Sabellium Libycum & Paulum Samosatensem, Christum simplicem duntaxat hominem asserere.

Κεφ. κα΄.

Απολογία ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τῷ παμφίλῳ.

CAPUT XXI.

Eusebii Pamphili defensio.

Πεὶ δὲ τινες ἐπεχείρησαν καὶ αὐτὸν λοιδορεῖν, Φημί δὴ τὸν παμφίλῳ ἐνσέβειον, ὡς δὲ φησὶ τὸ ἐν οἷς λόγοις ἐξέδωκε, μικρὰ καὶ ὡς αὐτὰ εἰπεῖν ὅτι ἀκαίρην ἡγεῖμαι πρῶτον μὲν γὰρ, τῇ ἐν νικαίᾳ συνόδῳ τὸ ὁμοῖον δεξιᾶ καὶ παρῆν καὶ συνέθετο λέγει δὲ καὶ αὐτὸς ἐν τῷ τρίτῳ βιβλίῳ τῷ εἰς τὸν βίον Κωνσταντίνου καὶ λέξιν ταῦτα πάντας δὲ ὁ βασιλεὺς εἰς ὁμοῖον ἐλαύνων, εἰς ὅτε ὁμογενήμονας καὶ ὁμοδόξους αὐτὰς εἴπῃ τοῖς ἀμφισβητημένοις ἀπασὶ τὸ ἐπ' αὐτὰ καλέσασθαι ὡς ὁμόφωνον κρηθῆναι τῷ ἐν νικαίᾳ πῆσαι εἰ τοῖνυν ἐνσέβει τῆς ἐκείσε συνόδου μνήμην ποιήσῃ, λελύσθαι μὲν τὰ τότε ἀμφισβητήματα λέγει, πάντας δὲ ὁμοφρονήσασθαι καὶ ὁμοδόξασθαι, πῶς δὲ φησὶ αὐτὸν πῆσαι ὑπολαμβάνουσιν πλανῶνται δὲ καὶ δόξαν, φρονεῖν αὐτὸν νομίζουσιν τὰ αὐτῷ ἀλλ' ἐρεῖ πῶς ὡς ἐν τοῖς λόγοις αὐτῷ φησὶ δόξαν, τῷ συνεχῶς λέγειν διὰ χειρὸς ὡς ὁμοφρονήματα, ὅτι τῇ λέξει ταύτῃ πολλὰ καὶ τοῖς ἐκκλησίας ἐχρήσαντο, ἔταῖς ἀλλοδαγαῖς μνησάσασθαι τῷ οἰκονομίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος ἔσθ' ὡς φησὶ καὶ ὡς γὰρ ἀπάντων τέτων, ὁ δὲ πῶς οἰκονομῆσαι λέξασθαι ταῖς ἐχρήσαντο, καὶ δὲ πῶς οἰκονομῆσαι λέξασθαι διδάσκαλος ἐνομιᾶν ἐπὶ μὴν καὶ δόξαν κτίσμα τὸν υἱὸν ὡς ἐν τῷ ἄλλων τολμήσαντος εἰπεῖν, ἐπάκουσον οἶα ἐνσέβει ὡς τὰς ἐν τῷ πρῶτῳ βιβλίῳ τῷ πρὸς μαρκελλον καὶ λέξιν φησὶ ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Θεοῦ μόνος αὐτὸς, καὶ ἔσθ' ἄλλο ἀνηγόρευται τε καὶ ἐστὶν ὁθεν εἰκότως ἀν τις μὲν φησὶ τοῖς κτίσμα αὐτὸν φάσκειν τεολογηθῆναι, ἔσθ' ὅτι ὄντων

B Sed quoniam hunc quoque, Eusebium Pamphili intelligo, nonnulli criminari conati sunt, perinde quasi Arianum dogma in libris suis secutus fuerit, opportunum fore cenſeo pauca de eo differere. Primum igitur Concilio Nicæno quo filium Patri consubſtantialem fuiſſe decretum eſt, & interfuit & conſenſit. In tertio verò libro quem de vita Conſtantini ſcripſit, ita loquitur. Omnes Imperator ad concordiam incitavit, donec univerſos in iis de quibus antea diſſentiebant, concordet atque unanimet præſtitiffet, Adeo ut fides omnium conſona apud Nicæam obrinuerit. Cum igitur Eusebius illius Concilii mentionem faciens, cunctas animorum diſſenſiones ſopitas eſſe dicat, & univerſos in unam eandemque conſpiraffe ſententiam, quid cauſæ eſt cur nonnulli eum exiſtiment Ariano dogmati conſentire? Falluntur etiam Ariani, qui illum opinionioni ſuæ ſuffragari arbitrantur. Sed dicet forte aliquis, illum Ariani dogmatis aſſertorem videri, propterea quod in libris ſuis crebrò dicere ſolet, per Christum. Cui nos id reſpondemus; & hac loquendi ratione, & aliis huiusmodi quæ diſpenſationem humanitatis Ieſu Chriſti designant, Eccleſiaſticos Scriptores ut conſueviſſe: & ante hos omnes Paulum Apoſtolum iisdem vocibus uſum fuiſſe, qui tamen perverſi dogmatis magiſter nunquam eſt exiſtimatus. Cæterum cum Arius Filium Dei creaturam perinde ac cætera quæ à Deo creata ſunt, auſus ſit dicere, audi ſi placet, quænam de hac re fuerit Eusebii ſententia in libro primo contra Marcellum, unigenitus, inquit, Dei filius, ſolus ipſe & non alius & prædicatur & eſt. Unde meritò quis reprehenderit eos, qui creaturam illum dicere non dubitarunt, ex